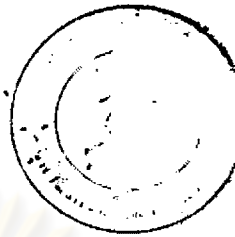

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เนื่องจากสภาพของสังคมไทยในปัจจุบัน กำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ตลอดจนสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ได้เกิดความเคลื่อนไหวและ เปลี่ยนรูปแบบไปจากเดิม เพื่อสนองความต้องการของคนส่วนใหญ่ในประเทศ สำหรับในด้านการศึกษา นักการศึกษา และผู้เกี่ยวข้องกับวงการศึกษาคิดเล็งเห็นว่า การศึกษาของไทยที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ยังล้าหลัง ไม่ทันสมัย และไม่เหมาะสมกับสภาพของสังคมปัจจุบัน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้มีการปฏิรูปการศึกษาขึ้น การศึกษาที่พึงประสงค์นั้นจะมีลักษณะดังนี้ คือ เป็นการศึกษาที่เสริมสร้างความรู้ ความคิด ทักษะและทัศนคติให้คนไทยรู้จักตนเอง รู้จักชีวิต เข้าใจสังคมและสิ่งแวดล้อมอันตนมีส่วนร่วมอยู่ แลวนำความรู้ ความเข้าใจมาไขแก้ปัญหา และเสริมสร้างชีวิตและสังคมให้ดีขึ้นโดยกลมกลืนกับธรรมชาติ ซึ่งเรียกว่า "การศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม"

ในการจัดการศึกษาเพื่อชีวิตและสังคมนั้น ม.ล.บุญเหลือ เทพสุวรรณ นักการศึกษาที่สำคัญท่านหนึ่งได้กล่าวไว้ว่า

ลีปนนท์ เกตุทัต, การปฏิรูปการศึกษา (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, ๒๕๑๔), หน้า ๓๓.

...ถ้าเราต้องการปรับปรุงการศึกษาให้มีความหมายแก่ชีวิต เราต้องรีบเร่งปรับปรุงการสอนภาษาไทยโดยเร็วที่สุด เพราะภาษาเป็นชีวิตของชาติ เป็นศูนย์รวมความคิดของชาติ และภาษาเป็นวิถีทางที่จะนำไปสู่การพัฒนาบุคลิกภาพเกือบทุกด้าน การสอนภาษาเป็นเรื่องซับซ้อนขึ้นกับลักษณะสภาพของสังคม กับพัฒนาการเชิงสังคมของผู้สอนและผู้เรียน ภาษาเป็นวิชาที่ครูสอนควรวีธี "บอก" ไม่ใช่ "เล่า" การสอนภาษา มีแต่จะแนะให้เรียนเท่านั้น การสอนที่ไม่เป็นธรรมชาติ จะแสดงผลเสียยิ่งปรากฏกว่าวิชาอื่น เพราะการใช้ภาษามีความสำคัญยิ่งแก่ชีวิต เมื่อการใช้ภาษาขาดประสิทธิภาพ การดำเนินชีวิตของชาติประสิทธิภาพไปควยเกือบทุกด้าน...

เนื่องจากมนุษย์เป็นสมาชิกของสังคม ย่อมต้องมีการติดต่อกับสมาชิกอื่น ๆ ในสังคมอยู่ตลอดเวลา สิ่งที่จะช่วยให้การติดต่ოსื่อความหมายเป็นไปอย่างราบรื่นได้แก่ "ภาษา" มนุษย์ใช้ภาษาเป็นเครื่องมือถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดทัศนคติ และประสบการณ์ต่าง ๆ ให้ผู้อื่นรับรู้ และเข้าใจ การใช้ภาษาได้คือ หมายถึง การใช้ภาษาสื่อความหมายได้กระจ่าง ทำให้ผู้รับเข้าใจ และรู้สึกตรงตามที่อยู่ใช้ภาษาต้องการ ผู้ที่ใช้ภาษาได้ดีจะไ้เปรียบในการติดต่อกับคนในสังคมเป็นอย่างมาก

ภาษาไทยเป็นมรดกของชาติ เป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย แสดงให้เห็นถึงความความเป็นเอกราช และวัฒนธรรมอันสูงส่งที่คนไทยทุกคนควรภูมิใจ และช่วยกันธำรงรักษาด้วยการสืบภาษาไทยให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป เกี่ยวกับเรื่องภาษาไทยนี้ กิติยวดี บุญเชื้อ ได้ให้ความเห็นว่า ภาษาไทยมีคุณค่าสำหรับคนไทย ทุกคนควรต้องฝึก ท่องหัดและเรียนเพื่อจะไ้รู้หลัก เข้าใจธรรมชาติและองค์ประกอบของภาษาที่สำคัญที่สุดจะต้องใช้ภาษาเป็น โดยเน่นว่าจะต้องใช้ภาษาเป็นอย่างมีประสิทธิภาพ

ม.ด. บุญเชื้อ เทพยสุวรรณ, "ภาษาไทย...วิชาที่ถูกลืม," ใน จุดยืนและทัศนทางการศึกษาไทย, (พระนคร : วัฒนาพานิช, ๒๕๑๘), หน้า

๖ ๑
ควย

แม้ว่าภาษาไทยจะเป็นภาษาประจำชาติ แต่ผลการเรียนวิชาภาษาไทยของเด็กไทยที่ผ่านมา นับว่าอยู่ในเกณฑ์ต่ำ กรมสามัญศึกษาได้วิจัยผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา, องค์การบริหารส่วนจังหวัด, เทศบาล และโรงเรียนราษฎร์ ในปี พ.ศ. ๒๕๑๐ - ๒๕๑๑ พบว่า นักเรียนทำคะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาไทยได้เพียง ๔๔.๓๔ คะแนนเท่านั้น^๒

นอกจากนี้คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้วิจัยผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ จากกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนทุกประเภทและทุกภาคของประเทศไทย มีผลการวิจัยพอสรุปได้ว่า โดยทั่วไป ความรู้ ความเข้าใจในวิชาภาษาไทยของนักเรียนยังคงน้อยมาก นักเรียนชั้นประถมศึกษาส่วนใหญ่มีจุดอ่อนในด้านการตีความจากภาพ, การแปลความหมายของคำศัพท์ การใช้ภาษา การสะกดคำ และมีจุดอ่อนมากในด้านการอ่านเอาเรื่อง เพราะไม่สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้^๓

---

^๑ กิติยวดี บุญชื้อ, "กลุ่มทักษะ : ภาษาไทย," ในหลักสูตรประถมศึกษา ๒๕๒๑ ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ, สมิตร์ คุณานุกร, บรรณาธิการ (กรุงเทพมหานคร : สารมวลชน แผนกการพิมพ์, ๒๕๒๐), หน้า ๓๔.

^๒ กระทรวงศึกษาธิการ, กรมสามัญศึกษา, รายงานการวิจัยผลสัมฤทธิ์ในการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง เมื่อเทียบกับหลักสูตร (พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๑๑), หน้า ๔๕.

^๓ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, รายงานการวิจัยประสิทธิภาพโรงเรียนประถมศึกษา เรื่อง ความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษา (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยแบบเรียน, ๒๕๑๔), หน้า ๑๒.

ภาษาไทยเป็นวิชาทักษะ ผู้เรียนควรได้ฝึกทักษะทุกทักษะที่จำเป็นสำหรับชีวิตประจำวัน ได้แก่ทักษะ ฟัง พูด อ่าน เขียน และคิดควบคู่กันไป แต่เท่าที่ผ่านมานักเรียนได้แค่เพียง ฟัง อ่าน และเขียนอย่างไม่มีทักษะ คือฟังทุกอย่างที่ครูบอก อ่านบทเรียนที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด และทำแบบฝึกหัดตามคำสั่งของครูเท่านั้น ไม่ได้รับการฝึกให้ฟังอย่างมีวิจารณญาณ ให้อ่านแล้วสามารถจับใจความสำคัญที่ความหมายได้และให้เขียนอย่างสร้างสรรค์เพื่อถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ความคิดเห็นที่ตนมีให้ผู้อื่นเข้าใจ ตลอดจนการใช้ภาษาให้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์สำหรับทักษะในการพูดและคิดนั้น นักเรียนไม่ค่อยได้รับการปลูกฝัง จึงทำให้เด็กไทยพลาดโอกาสในการเรียนภาษาที่หมายถึง "การสื่อความคิด" และทำให้ขาดลักษณะความเป็นนักคิดและนักวิจารณ์อย่างมีเหตุผล ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่พึงมีในสังคมประชาธิปไตย

วิชาในกลุ่มทักษะภาษาไทยที่นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ชอบได้แก่ วิชาหลักภาษา ซึ่งนักเรียนให้ความเห็นว่า เนื้อหาวิชาเข้าใจยาก วิชาที่นักเรียนชอบมากที่สุดได้แก่ วิชาวรรณคดี แต่ก็มึนักเรียนหลายคนไม่ชอบทั้งวิชาหลักภาษา การใช้ภาษาและวรรณคดี โดยให้เหตุผลว่าภาษาไทยเป็นวิชาที่น่าเบื่อ มีประโยชน์ต่อผู้เรียนน้อย และนักเรียนไม่ชอบท่องจำเนื้อหา กิจกรรมการสอนของครูได้แก่การบรรยายและยกตัวอย่าง ส่วนกิจกรรมของผู้เรียนได้แก่การฟังคำบรรยายจากครู และจดงาน เมื่อปี พ.ศ.

นงศา ศรี หงส์นาค, "การเรียนการสอนหลักภาษาไทยในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา" (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๘), หน้า

๒๕๑๗ มงคลวรรณ ทองสุขโชทัย ได้วิจัยเกี่ยวกับปัญหาการสอนภาษาไทยในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนมัธยมแบบประสม พบว่า วิธีสอนที่ครูใช้มากที่สุดได้แก่การบรรยายเนื้อหาตามบทเรียนประกอบการซักถาม นักเรียนไม่ค่อยมีโอกาสร่วมในกิจกรรมการเรียน

สาเหตุที่ครูใช้วิธีสอนดังกล่าว เป็นเพราะครูส่วนใหญ่ยังพึ่งตัวเองอยู่กับระบบการศึกษาแบบเก่า ที่มุ่งให้แต่ความรู้ แต่ไม่ใส่ใจปัญญา ซึ่งเป็นลักษณะของการศึกษาไทย ดังที่ อตุล วิเชียรเจริญ กล่าวไว้ว่า มี ๔ ประการ คือ

๑. เน้นการแสวงหาความรู้ โดยอาศัยครู เป็นผู้ถ่ายทอด
๒. เน้นการใช้ความจำ
๓. เน้นการให้ทำตามแบบอย่าง
๔. เน้นการควบคุม และจัดระเบียบการศึกษาโดยอาศัยองค์ความรู้ส่วนกลาง^๒

การที่ครูไม่พยายามปรับปรุงวิธีสอนให้เหมาะสมกับสภาพสังคม ก่อให้เกิดปัญหาทางการศึกษา ดังนี้ กอ สวัสดิ์พาณิชย์ กล่าวไว้ว่า "ปัญหาของการศึกษาไม่ได้อยู่ที่ทางขาดเงิน ปัญหาของการศึกษาอยู่ที่การขาดวิธีการ ขาดความสามารถในการจัดการ ถ้าเราไม่เปลี่ยนความคิด ไม่เปลี่ยนวิธีดำเนินการแล้ว

มงคลวรรณ ทองสุขโชทัย, "ปัญหาการสอนภาษาไทยในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนมัธยมแบบประสม" (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๗, หน้า ๘๗, ๑๒๗)

^๒ อตุล วิเชียรเจริญ, "ปัญหาการศึกษาและวิชาการของไทยใน ร.ศ. ๒๐๐," วารสารศูนย์ศึกษา, ๑๗ (กรกฎาคม - สิงหาคม, ๒๕๑๔), หน้า ๓

เราจะประสบความสำเร็จอย่างแน่นอน" ^๑

ปัญหาการสอนภาษาไทยที่พอสรุปได้มีดังนี้

๑. นักเรียนขาดทักษะที่จำเป็นบางอย่างในการเรียนภาษา เนื่องจากครูมุ่งฝึกทักษะด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะ

๒. ครูขาดความรู้ และความเข้าใจในโครงสร้าง และวิวัฒนาการของภาษา

๓. ในการเรียนการสอน ครูยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนไม่มีอิสระภาพในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และขาดโอกาสที่จะแสดงความคิดเห็น

๔. การเรียนของนักเรียนเป็นแบบเอาเด่นเฉพาะตัว ไม่มีการทำงานร่วมกัน ไม่มีการช่วยกันคิดแก้ปัญหาเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ดังนั้น ผลจึงปรากฏว่า ในห้องเรียนห้องหนึ่งๆ จะมีนักเรียนที่เรียนเก่งอยู่ ๒-๓ คน แทนที่จะมีจำนวนมากกว่านั้น

๕. ครูไม่มีวิธีการที่จะทำให้บทเรียนน่าสนใจ เพื่อให้ นักเรียนเรียนด้วยความสนุกสนาน และไม่มีอุปกรณ์เป็นสื่อการสอนเพื่อช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาบทเรียนได้รวดเร็วและจำได้นาน

ปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทย ไม่ได้เกิดจากครูฝ่ายเดียว ยังมีปัจจัยอื่นๆ ที่เป็นอุปสรรค เช่น ความพร้อมของนักเรียน หลักสูตรและสภาพแวดล้อมอื่นๆ ในสังคมอันมีผลต่อการเรียนภาษาของนักเรียน

^๑ก้อ สวัสดิ์พาณิชย์, "แนวคิดใหม่ทางการศึกษา," ในประมวล

บทความเกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๓), หน้า 78

เพื่อให้การ เรียนการสอนภาษาไทยได้ผลดี ครูผู้สอนควรได้ปรับปรุงตัวเอง เพื่อให้มีคุณสมบัติเหมาะสมกับการเป็นครูสอนภาษา ครูที่สอนภาษาควรมีลักษณะสำคัญดังนี้

๑. มีความรู้ และเข้าใจในเรื่องของภาษา ทั้งในด้านความหมาย ลักษณะ องค์ประกอบ หลักไวยากรณ์ และวิวัฒนาการของภาษา
๒. ใจกว้างพอที่จะยอมรับความเปลี่ยนแปลงของภาษา และพฤติกรรมการเรียนที่จำเป็นต้องเปลี่ยนไปตามกาลสมัยของนักเรียน เพื่อที่นักเรียนจะได้เรียนภาษาด้วยความสบายใจ ด้วยความเข้าใจ และสามารถใช้ภาษาให้เหมาะสมกับกาลเทศะ
๓. เป็นตัวอย่างในการใช้ภาษาที่ถูกต้องแก่นักเรียน และคอยแก้ไขข้อบกพร่องในการใช้ภาษาของนักเรียนให้เหมาะสม
๔. ขวนขวายหาความรู้ และกลวิธีใหม่ ๆ ที่จะช่วยให้การเรียนการสอนภาษาไทยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการศึกษาเข้ามาช่วย

สาระสำคัญข้อหนึ่งในการปฏิรูปการศึกษา คือ การเปลี่ยนแปลงวิธีการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพสังคมประชาธิปไตย ด้วยการลดบทบาทของครู ในฐานะผู้ถ่ายทอดความรู้ และผู้ควบคุมพฤติกรรมตามธรรมชาติของนักเรียนมาเป็น ผู้ชี้แนะวิธีหาความรู้ และจัดสภาพการณ์ที่เหมาะสมในการศึกษา ให้แก่นักเรียนโดยใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการศึกษาเข้ามาช่วยในการ เรียนการสอน

ผู้วิจัย ตระหนักถึงความสำคัญของเทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการศึกษาที่มีต่อการ เรียนการสอนวิชาภาษาไทยเป็นอย่างมาก จึงได้สร้างชุดการสอนสำหรับห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนวิชาภาษาไทย (วรรณคดี) ขึ้น โดยให้เนื้อหาสัมพันธ์กับวิชาในกลุ่มภาษาไทยด้วยกัน และสัมพันธ์กับกลุ่มวิชาอื่นในระดับชั้นเดียวกัน เพื่อให้การเรียนการสอนมีชีวิตชีวา และสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในสังคมปัจจุบัน อันอาจจะช่วยลดปัญหาการสอนภาษาไทยลงได้บ้าง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- ๑. เพื่อสร้างชุดการสอนเรื่อง "ไกรทอง" สำหรับห้องเรียนแบบ ศูนย์การเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ห้า
- ๒. เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการสอนที่สร้างขึ้นตามเกณฑ์มาตรฐาน

๘๐/๘๐

สมมุติฐานของการวิจัย

ชุดการสอนเรื่อง "ไกรทอง" สำหรับห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ห้า จะใช้สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน ๘๐/๘๐

ขอบเขตของการวิจัย

- ๑. ชุดการสอนที่สร้างขึ้น ๒ ชุด และได้นำไปทดลองสอนคือ
  - ชุดการสอนเรื่อง "ไกรทอง" ชุดที่ ๑
  - ชุดการสอนเรื่อง "ไกรทอง" ชุดที่ ๒
- ๒. กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการทดลองสอนในห้องเรียนแบบ ศูนย์การเรียน เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนคลองหนองใหญ่ เขต ภาษีเจริญ กรุงเทพมหานครรวมจำนวนทั้งหมด ๘๐ คน
- ๓. ในการวิเคราะห์ผลการวิจัย จะไม่คำนึงถึง อายุ เพศ ความพร้อม พื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม ของตัวอย่างประชากร

ข้อตกลงเบื้องต้น

- ๑. กลุ่มตัวอย่างประชากร ยังไม่เคยเรียนเรื่องไกรทอง คอนพิซาค จระเข้ มาก่อน

ด้ายยงค์ พรหมวงศ์, สมเชาว์ เนตรประเสริฐ และสุภา สิ้นสกุล,
ระบบสื่อการสอน (คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๐), หน้า ๘๖

๒. เกณฑ์มาตรฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ คือ ๘๐ / ๘๐ และได้กำหนดประสิทธิภาพของชุดการสอนไว้ ๓ ระดับ คือ

๒.๑ "สูงกว่าเกณฑ์" เมื่อประสิทธิภาพของชุดการสอนสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้มากกว่า ๒.๕ % ขึ้นไป

๒.๒ "เท่าเกณฑ์" เมื่อประสิทธิภาพของชุดการสอนเท่าเกณฑ์หรือสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ไม่เกิน ๒.๕ %

๒.๓ "ต่ำกว่าเกณฑ์" เมื่อประสิทธิภาพของชุดการสอนต่ำกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้แต่ไม่ต่ำกว่า ๒.๕ % ถือว่ามีประสิทธิภาพที่ยอมรับได้

วิธีดำเนินการวิจัย

๑. ผู้วิจัยได้ศึกษาวิธีสร้างและใช้ชุดการสอนจากเอกสาร และผู้เชี่ยวชาญ
๒. ศึกษาหลักสูตร โครงการสอน คู่มือครู และแบบเรียนวิชาภาษาไทย (วรรณคดี) ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ เพื่อนำมาสร้างเป็นชุดการสอน
๓. ผลิตชุดการสอน ๒ ชุด โดยใช้ระบบการผลิตชุดการสอนแผนจุฬา
๔. สร้างแบบสอบถามและหลังเรียน จำนวน ๒ ชุด แล้วนำไปทดลองเพื่อหาอำนาจจำแนก ความยากง่าย และความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
๕. นำชุดการสอนไปทดลอง
๖. วิเคราะห์ข้อมูล
๗. รายงาน ผลการวิเคราะห์ข้อมูล และเสนอแนะ

ความจำกัดของการวิจัย

๑. ชุดการสอนเรื่อง "ไกรทอง" ทั้ง ๒ ชุด สร้างขึ้นเพื่อให้นำไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ แต่ตัวอย่างประชากรที่นำมาทดลองเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ เนื่องจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ได้เรียนเรื่องนี้ไปแล้ว ดังนั้น ในบท-

เรียนบางศูนย์จะมีกิจกรรมสูงกว่าระดับและความสามารถของนักเรียน จึงอาจทำให้ประสิทธิภาพของชุดการสอนที่สร้างขึ้น มีความคลาดเคลื่อนไปบ้าง

๒. เนื่องจากวิธีเรียนแบบศูนย์การเรียนเป็นของใหม่สำหรับนักเรียน ประกอบกับนักเรียนไม่มีประสบการณ์ในกระบวนการเรียนบางอย่าง เช่น การทำงานกลุ่มและการอภิปรายมาก่อน จึงทำให้เสียเวลาในการแนะนำวิธีเรียน และวิธีใช้สื่อการสอนบางชนิด เวลาที่กำหนดไว้จึงคลาดเคลื่อนไป

๓. เนื่องจากทางโรงเรียนมีห้องเรียนจำกัด การทดลองสอนและการกระทำกิจกรรมบางอย่างต้องใช้ห้องโถง ซึ่งเป็นทางผ่านของนักเรียนอื่น ๆ ทำให้ผู้เรียนไม่มีสมาธิในการร่วมกิจกรรมเท่าที่ควร

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

ชุดการสอน (Instructional Package) หมายถึงชุดของบทเรียนที่จัดสำหรับให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าเอง ประกอบด้วยคำแนะนำชี้แจง เนื้อหาบทเรียน อุปกรณ์การสอนในรูปของสื่อประสม กิจกรรม และแบบฝึกหัด ที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องหนึ่ง ๆ

สื่อประสม (Multi Media) หมายถึงสื่อการสอนตั้งแต่ ๒ ชนิดขึ้นไป ที่นำมาใช้ในบทเรียนครั้งหนึ่ง ๆ เช่น โปรแกรมสไลด์เฟล เป็นต้น

ศูนย์การเรียน (Learning Center) หมายถึง ศูนย์ความรู้ที่มีชุดการสอนประจำศูนย์ละ ๑ ชุด ชุดการสอนที่อยู่ในศูนย์การเรียนแต่ละศูนย์จะมีเนื้อหาบทเรียนแตกต่างกันออกไป ผู้เรียนแบ่งเป็นกลุ่มย่อยประมาณ ๔ - ๖ กลุ่ม กลุ่มละ ๖ - ๘ คน การเรียนแบบศูนย์การเรียน ผู้เรียนแต่ละกลุ่มจะหมุนเวียนกันไปประกอบกิจกรรมตามศูนย์ต่าง ๆ จนครบทุกศูนย์ โดยยึดหลักการทำงานร่วมกันของสมาชิกในกลุ่ม

แบบสอบ (Test) หมายถึง คำถามที่สร้างจากเนื้อหาเรื่อง "โครง-ทอง" ใช้เป็นเครื่องมือสำหรับวัดความรู้ของนักเรียนก่อนเรียนบทเรียนและหลังจากเรียนบทเรียนแล้ว

ประสิทธิภาพ (Efficiency) ถัดตามเกณฑ์มาตรฐาน ๔๐ / ๔๐

๔๐ ตัวแรก หมายถึงค่าประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนจากชุดการสอน คิดเป็นร้อยละของคะแนนเฉลี่ย จากการทำแบบฝึกหัดประจำศูนย์กิจกรรมของนักเรียน

๔๐ ตัวหลัง หมายถึงค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ หรือพฤติกรรมที่เปลี่ยนในตัวนักเรียน คิดเป็นร้อยละของคะแนนการทดสอบหลังเรียน

เทคโนโลยีการศึกษา (Educational Technology) หมายถึงการนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์ วัสดุ อุปกรณ์ ตลอดจนวิธีการมาใช้ปรับปรุงระบบการศึกษา เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์

นวัตกรรม (Innovation) หมายถึง ความคิดและการกระทำใหม่ ๆ ที่นำมาใช้ให้เกิดความเปลี่ยนแปลงขึ้นในระบบงาน ซึ่งความคิดและการกระทำนั้นมีการพิสูจน์ด้วยการวิจัย หรืออยู่ในระหว่างการวิจัยว่าจะช่วยให้การดำเนินงานบางอย่างมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชัยยงค์ พรหมวงศ์, สมเชาว์, เนตรประเสริฐ และสุภา สิ้นสกุล,
ระบบสื่อการสอน (คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๐), หน้า ๔๘.